

лише посиленням на норми законодавства, яке нерідко з своєю суттю не втілює правових норм, не є буттям права та входить в антагоністичні протиріччя з фактичними обставинами діяльності людини як носія свободної волі.

Вказані заходи, звісно, не в силах миттєво вирішити наявні системні проблеми, але можуть надати певний вектор, напрям конструктивного творчого переосмислення підходів до сприйняття права як соціальної цінності та завдань нормативного врегулювання суспільних відносин, оскільки, як слушно зазначає Л.В. Петрова, «Оволодівати ідеєю права, котрою мусить керуватися кожний, хто зобов'язаний право застосовувати, оберігати правову істину від впливу дрібної практики та однобічної теорії, відстоювати, затверджувати її етичну основу, впроваджувати в життя – ось мета, якій мусить слугувати сучасна філософія права, ось засади, якими вона мусить керуватися, щоб подолати юридичний провінціалізм і повернути загублений національною юриспруденцією високий моральний авторитет» [1].

У підсумку слід припустити, що поступова популяризація філософського знання в галузі права, покладання такого філософського знання у підвалини будь-якої правотворчої та правозастосовчої діяльності, можуть стати саме тим необхідним й достатнім кроком, покликаним гармонізувати ідеальне та реальне в правовому житті державного організму й забезпечити поглинання права як буття свободної волі людини суб'єктивно-інструментальним законодавством.

Література: 1. Петрова Л.В. Нариси з філософії права: Навч. посібник / За ред. проф. В.О. Чефранова. – Харків: Національна юридична академія України, 1995. – С. 4.

ПОЛІТИЧНА РОЛЬ ЖІНКИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Гаєвая О. В.

Національний технічний університет «ХПІ», м. Харків

Одним із принципів існування сучасного демократичного громадянського суспільства є формування суспільства гендерної рівності. Знищення всіх форм дискримінації людини, в тому числі і дискримінації чоловіків і жінок на основі гендерних підходів є однією із умов реалізації прав людини та створення демократичної правової держави, яка базується на верховенстві прав людини та громадянина. Саме це є провідним принципом державної політики. Українська держава в цілій низці документів міжнародного рівня взяла на себе зобов'язання забезпечити належний механізм реалізації прав людини, зокрема забезпечення гендерної рівності в суспільстві.

Базовим документом, де зафіксовані та узагальнені принципові положення міжнародного правового статусу жінок є Конвенція ООН про ліквідацію дискримінації щодо жінок.

Найяскравішим показником формування суспільства гендерної рівності є кількісний та якісний показник участі жінок у політичному процесі та їх наявність у владних структурах держави аж до вищого рівня.

Досвід розвинених країн показав, що жінка в політиці – це лакмусовий папірець, який робить надбанням громадськості прозорість політичних рішень та рівень корумпованості владних еліт. Чим більше жінок на найвищих посадах в державі, чим значніше їх частка в парламентах, тим більш контрольована і, зрештою, цивілізована політика відзначає цю країну. Можна ще й ще раз повторювати, що ставлення до жінок є показником рівня цивілізованості суспільства.

Одним із моментів внутрішньої ситуації з жіноцтвом в Україні констатують майже всі міжнародні експерти: низький статус жінок в суспільних та політичних організаціях та фактична відсутність у них влади. Фактично, на території України щодо жінок існує не «скляна стеля» – «залізобетонна». Тут спрацьовує цілий комплекс стереотипів:

- жінка здатна внести значно менший «людський капітал» у роботу організації;
- жінка внаслідок своїх психологічних особливостей не може керувати справою так добре, як це здатен робити чоловік;
- жінці шкодить керівна робота у суспільстві, політичним лідером вона не може бути;
- внаслідок специфіки статевої комунікації, жінка не може так ефективно набирати потрібний досвід, необхідний для просування по службовій драбині;
- обов'язки жінки щодо сім'ї та дому не дозволяють їй ефективно реалізуватися у професійній чи суспільній діяльності.

Досвід європейських країн показує, що ці основні стереотипи щодо діяння жінок поза домом притаманні і високорозвиненим суспільствам, щоправда, відсоток тих, хто сповідує подібні теорії, значно коливається у різних країнах. Так, чоловіки Німеччини майже у 99 % випадків не розділяють вищеназваних думок, 50 % Великої Британії визнають справедливість наведених міркувань. А от американці є рідкісним винятком. Вони визнають повну рівність чоловіків і жінок у процесі професійної самореалізації. Принаймні такі дані наводяться у ряді найновіших фундаментальних гендерних досліджень.

Для сучасного українського суспільства, на відміну від більшості західноєвропейських спільнот, а тим більше американських, і сьогодні найактуальнішим щодо функціонально-рольового розподілу у суспільстві залишається традиційно-патріархальний, який коротко можна описати формулою С. Моема: «Світ – це дім чоловіка, а дім – це світ жінки».

Сьогодні нерівноправність чоловіків і жінок у соціальній сфері, оперта на традиційний патріархальний світогляд та ще дуже популярну в Україні народницьку ідеологію, закріплену романтичною фразеологією, призводять до психологічного дисбалансу в суспільстві.

Ситуацію лише частково можуть виправити ті заходи щодо налагодження гендерної освіти в Україні, на які виділені сьогодні спеціальні Гранти ООН в межах спеціального проекту «Суспільство гендерної рівності». Основних же зусиль щодо формування нормального збалансованого громадянського демократичного суспільства, яке, за визначенням, не може існувати без гендерної рівності, повинні докласти самі українці.

В сучасному українському суспільстві існує величезний тиск на свідомість населення через засоби масової інформації. Саме вони формують певні усталені стереотипи масової свідомості, які, в свою чергу, перетворюються на достатньо ефективні інструменти для маніпуляції масовою свідомістю.

Українські жінки здібні і освічені. Вони повинні позбутися комплексу меншовартості, адже поважають лише тих, хто сам себе поважає. Сьогодні немає і не повинно бути таких структур для державної влади, які були б табуованими для жіночої участі. Для того, щоб вирішувати гендерні проблеми через структури державної влади, жінки повинні брати участь у самому процесі управління, не цуратись відповідальності, не боятись взяти на свої плечі тягар влади. Приємно відзначити, що сьогодні наша Верховна Рада має самий високий відсоток жінок із всіх попередніх скликань – 11,1 % від загального скликання, а саме 47 жінок. У цьому плані можна сказати, український парламент стає більш збалансованим. Втім, до світової практики ще далеко – в середньому в парламентах світу 22 % жінок, а в Європі цей показник сягає 25 %.

У сучасній Україні існує понад 1200 жіночих організацій. Але вони не відзначаються особливою впливовістю. А між тим, досвід багатьох розвинених країн показав, що прихід жінок у політику – це спосіб реального повороту суспільства на шлях до створення людиноцентрованої, розвинутої, стабільної сучасної держави.

Сучасне українське суспільство має стільки нестерпно болючих проблем, більшість яких пов'язана з найнезахищенішими верствами суспільства: жінками, дітьми, старими, що доводить необхідність приходу жінки в політику інтелектуальній аудиторії – є значною мірою, ломитися у відчинені двері.

Досягнення гендерної рівності, втілення її в систему суспільних відносин, в усі сфери соціального життя, здійснення на її основі миротворчості й миробудівництва, належного громадського й державного управління – це потужний резерв до прогресу, здобутків, відтворення ресурсного потенціалу держави. І лише від українців залежить, чи зможуть вони належним чином використати свій потенціал.